

KOMMENTARER
TILL JÄMFÖRELSEN

"Vi har ett starkt yrkesförbund"

Ett starkt yrkesförbund och arbeten som kräver specialutbildning är grunden för ett bra avtal, enligt Elektrikernas biträdande förhandlingschef Arne Dufåker.

Han är inte särskilt förvånad över att installationsavtalet toppar LO-Tidningens lista (tillsammans med Byggnads). Ackordslöner på 185,44 i

Arne Dufåker

timmen i snitt, vilket ger 32 270 kronor i månaden, sticker ut. Och de allmänna villkoren förbättras ständigt. Fackets krav leder till tuffa avtalsförhandlingar och ett och annat konfliktvarsel.

I förra avtalsrörelsen blev det lättare för elektriker att nobba trakamentsjobb av familjeskäl, och arbetsgivarnas möjlighet att övervaka de anställda begränsades.

En styrka i avtalet är att inspektionsmeddelanden från Arbetsmiljöverket gäller som kollektivavtal. Facket kan kräva skadestånd om arbetsmiljöbrister inte åtgärdas. Men när det gäller arbetstidsförkortning ligger elektrikererna efter många andra, och mer ledigt är något medlemmarna önskar sig.

Trots att Arne Dufåker kan ses som bäst i förhandlarklassen har han inga tips till andra förbund.

–Jag är övertygad om att de redan gör vad de kan. Det är skoj att vi ligger i toppen, men vi har helt andra, och betydligt bättre, förutsättningar än många andra.

JOHANNA WREDER

"Det är en rörig bransch"

Många unga, sena öppettider och stor omsättning på både personal och företag – det gör villkoren tuffa i krogbranschen.

Med en snittlön på strax under 20 000 hamnar Hotell- och restaurangfacket (HRF) i botten av avtalsligan (i stark konkurrens med Fastighets).

Mats Hansson

–Att lönerna ligger lågt handlar om synen på servicenäringen. Jobben ses som okvalificerade, men så är det inte. Vi har även högkvalificerade jobb, säger Mats Hansson, avtalssekreterare i HRF.

Många i branschen är unga och nästan var fjärde anställd går på avtalets lägsta lön. I dag ligger den på 18 200 för utbildade, vilket Mats Hansson ser som avtalets största styrka.

De dåliga arbetstiderna är svåra att förbättra. Hotell och restauranger måste hålla öppet när andra har stängt.

Branschen består också till stor del av småföretagare och är klart överrepresenterad när det gäller konkurser.

–Det är en rörig bransch och det gör det svårjobb, säger Mats Hansson.

JOHANNA WREDER

16 avtal - väldigt

AVTAL och antal anställda alternativt fackmedlemmar som omfattas	KOMMUNALS avtal med SKL 355 000 medl.	MÅLARNAS avtal 13 200 anst.	IF METALLS teknikavtal 110 000 medl.	IF METALLS tvätteravtal 1 634 medl.	SEKOS avtal med Posten 26 000 anst.	BYGGNADS byggavtal 50 000 anst.
LÖNER Genomsnittlig månadslön utan tillägg, 2010.	21 200 kr 	26 800 kr 	24 400 kr 	20 474 kr 	22 000 kr 	28 000 kr genomsnitt för alla 31 600 kr ackordsarbetare 25 950 kr tidlön
ANSTÄLLNINGAR I alla avtal är tillsvidareanställning utgångspunkten. Lagen tillåter olika tidsbegränsade anställningar. Allmän visstid och vikariat är begränsade till två resp. tre år under en femårsperiod och efter det övergår den tillfälliga anställningen i fast jobb. Dessa lasregler kan dock göras bättre eller sämre genom avtal.	Provanställning högst 6 månader. Inga avtalade begränsningar av tillfälliga anställningar. 	Visstid på grund av arbetsanhopning högst 3 månader under ett år. Provanställning högst 3 månader. 	Visstidsanställning möjlig under minst 1 månad och högst 12 månader under en treårsperiod. 	Provanställning högst 6 månader – lokalt avtal krävs. Tidsbegränsade anställningar i högst 12 månader. 	Vikariat eller visstid får pågå högst två år under en femårsperiod. 	Provanställning högst 6 månader. Överenskommen visstid minst 1 månad och max 12 månader under en treårsperiod.
ARBETSTID Arbetstiden är som regel 40 timmar i veckan för dagtidsjobb. Jämförelsen begränsar sig till avtalad arbetstid med kontinuerligt treskift eller liknande samt hur arbetstidens förläggning beslutas.	38 timmar och 15 minuter per vecka i kommuner, 37 timmar per vecka i landsting om jobbet omfattar vardag, kväll och helg. Arbetsgivaren avgör arbetstidens förläggning om de lokala parterna inte kommer överens. 	Lokala parter ska komma överens om arbetstidens förläggning. Ordinarie arbetstid ska förläggas 06.30–16.30. 	36 timmar per vecka på kontinuerligt treskift. Om lokala parter inte kommer överens förläggs arbetstiden 07.00–16.00 måndag till fredag. 	Ungefär 35 timmar per vecka på kontinuerligt treskift. Arbetstidens förläggning ska bestämmas i lokala överenskommelser – om det inte finns sådana fastställer det centrala avtalet tiderna. 	36 timmar per vecka på skift som omfattar någon del av helgen. Schemat bestäms i sista hand av arbetsgivaren. 	Arbetstiden ligger 06.45–16.00 på vardagar. För att ändra detta måste arbetsgivaren komma överens med bygglaget eller individen.
FÖRÄLDRALÖN Lagen ger rätt till 480 dagars föräldralön med 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten. Avtalen fyller ut olika mycket.	10 % i 150 dagar. 	10 % i högst 3 månader. 	10 % i högst 5 månader. 	10 % i högst 5 månader. 	10 % i 390 dagar. 	10 % i högst 3 månader.
ÖVERTIDERSÄTTNING, PÅSLAGET Övertid på dag, kväll, natt och helg. I den mån övertidersättningen anges som något annat än ett kronpåsdrag har vi räknat om till ett kronpåsdrag med 2010 års genomsnittslön som utgångspunkt.	Första två timmarna: 102 kr/tim All övrig övertid: 180 kr/tim 	All övertid: 106,50 kr/tim 	Dag/kväll: 59 kr/tim Natt: 59 kr/tim Helg: 102 kr/tim 	All övertid: 47 kr/tim 	Dag: 100 kr/tim Kväll/natt/helg: 170 kr/tim 	Dag: 54 kr/tim Kväll: 126 kr/tim Natt/helg: 180 kr/tim
OB-ERSÄTTNING Som jämförelse har vi tagit fram ob-ersättningen för tre tidpunkter: kväll kl 20–21, natt kl 01–05, helgarbete under en vanlig helg. Ob som är avtalat i procent eller som divisor av månadslön har räknats om till pengar med genomsnittslönen 2010 som grund.	Kväll: 18,90 kr/tim Natt: 38,20 kr/tim Helg: 47,20 kr/tim 	Ob regleras inte i avtalet. 	Kväll: 22 kr/tim Natt: 28 kr/tim Helg: 62 kr/tim 	Kväll: 36,65 kr/tim. Natt 36,65 kr/tim. Helg 58,72 kr/tim. 	Kväll: 17,74 kr/tim Natt: 39,69 kr/tim Helg: 39,69 kr/tim 	Procentpåsdrag som motsvarar: Kväll: 64 kr/tim Natt: 112 kr/tim Helg: 112 kr/tim
SEMESTER OCH SEMESTERSÄTTNING Semesterlagen ger 25 dagars betald semester. Ersättningen ska vara 12 procent av inkomsten under intjänandeåret, eller månadslönen plus minst 0,43 procent av månadslönen för varje ledig dag. Så här mycket mer ger avtalen:	Extradagar efter 40 och 50 år. Ersättningen är fast lön plus 0,605 % av lönen per dag. 	Inga extra dagar. 13 %. 	Inga extra dagar. 0,8 % av den aktuella månadslönen extra per dag och 13 procent på tillägg som ob- och övertidersättning. 	Inga extra dagar. Timavlönade 13,2 %. Månadsavlönade 0,8 %. 0,52 % på rörliga delar. Alla garanteras 1200 kr/dag. 	Inga extra dagar. 0,8 % av månadslönen extra per semesterdag. 	Inga extra dagar. 13 % för ackordsanställda. 0,8 % extra på månadslön.

olika villkor

TECKENFÖRKLARING: För att göra tabellen med de olika avtalsvillkoren mer överskådlig har vi satt mycket ungefärliga betyg på varje punkt. Några av villkoren är extra vassa och har därför utmärkts med stjärna. Somliga villkor är märkbart sämre i en del avtal och har fått märket Inte bra.

Väldigt bra

Bra

Rätt ok

Inte bra

Faktainsamling: GÖRAN JACOBSSON

Källor: De olika förbundens avtalsansvariga

BEMANNINGS-avtalet 20 000 årsanst	FASTIGHETS serviceentre-prenadavtal 22 000 anst.	HANDELS detaljhandels-avtal 135 000 anst.	TRANSPORTS transportavtal 30 000 anst.	LIVS livsmedelsavtal 24 000 anst.	UNIONENS teknikavtal 90 000 anst.	GS träavtal 17 000 anst.	HRF:s avtal med SHR 60 000 årsanst.	ELEKTRIKER-NAS installationsavtal 20 000 anst.	PAPPERS avtal 16 000 anst.
Genomsnittet för jämförbar grupp på den inhyrande arbetsplatsen ?	19 663 kr 	20 886 kr 	24 000 kr 	21 913 kr 	Medianlön 31 100 kr 	23 373 kr 	Strax under 20 000 kr 	27 078 kr för dem med fast lön 32 250 kr för ackordsarbetare 	24 230 kr
Visstidsanställning i högst 6 månader – där- efter karantän 12 månader hos det inhyrande företaget. 	Allmän visstids- anställning får inte överstiga 12 månader under en femårsperi- od. Provanställning högst 6 måna- der. 	Provanställning högst 6 måna- der. Lagens regler gäller. Det finns en anställnings- form, extra vid behov, som ej kan övergå i fast anställning. 	Provanställning högst 6 måna- der. Ingen avtalad begränsning av tillfälliga jobb. 	Tidsbegränsad anställning i högst 12 måna- der. 	Visstid och vikariat möjliga och de övergår inte automatiskt i fast jobb efter en viss tid. Provanställning högst 6 måna- der. 	Tidsbegränsad anställning högst 8 måna- der under en treårsperiod. Provanställning högst 6 måna- der. 	Provanställning högst 6 måna- der. Ingen avtalad begränsning av tillfälliga jobb. 	Provanställning högst 4 måna- der och bara i speciella fall. Tidsbegränsad anställning vid arbetsanhop- ning i högst 4 månader under en tvåårsperiod. 	Överenskommen visstid under minst 1 månad men max 12 månader under en treårsperiod. Högst fem perso- ner med överens- kommen visstid hos samma arbetsgivare.
Samma arbetstid som motsvarande arbetsgrupp hos kundföretaget. ?	Medbestäm- mandelagen styr arbetstidens förläggning, vil- ket betyder att arbetsgivarens uppfattning gäl- ler vid oenighet. 	38 timmar och 15 min per vecka i butiker som är öppna sju dagar i veckan. Arbetsgivaren bestämmer arbetstidssche- ma efter samråd med facket. 	Arbetschema bestäms av arbetsgiva- ren och den anställda. Om de inte kommer överens gäller arbetsgivarens uppfattning tills en förhandling skett. 	36 timmar per vecka vid konti- nerligt treskift. Arbetstidens för- läggning bestäms i lokala förhand- lingar. Om par- terna inte kom- mer överens är arbetstiden högst 9 timmar per pass under högst fem arbetspass under en vecka. 	35 timmar per vecka vid konti- nerligt treskift. De lokala par- terna kan göra upp om arbets- tidsförläggning. Vid ändringar av den ska arbets- givaren meddela klubben och berörda tjäns- temän minst två veckor i förväg. 	36 timmar per vecka vid konti- nerligt treskift, vilket förutsätter lokal överens- kommelse. Om det inte finns någon lokal över- enskommelse är dagtiden, med 8 timmar per dag, mellan 06.00 och 18.00 på vard- gar. 	Ledigheten ska minst varannan vecka omfatta lördag eller sön- dag eller båda. Arbetspassen får högst vara 10 timmar, förlägg- ningen kan änd- ras efter samråd med de anställda eller genom lokal överenskom- melse. 	Arbetet ska börja tidigast 7 och sluta senast 17 om det inte finns lokal över- enskommelse om annat. Arbetsgivaren bestämmer inom ramarna ovan hur arbets- tiden ska förlä- gas. 	Ungefär 34 tim- mar per vecka med treskift. Förläggning bestäms i lokala avtal. Arbetsgivaren kan inte ensidigt bestämma om förläggningen.
10 % i högst 2 månader. 	10 % av månadslönen i högst 2 måna- der. 	10 % i högst 2 månader. 	13,25 kronor per frånvarotimme i högst 2 måna- der. 	10 % i 5 månader. 	10 % i högst 5 månader. 	10 % i högst 4 månader. 	10,5 % av månadslönen i högst 2 måna- der. 	10 % i högst 3 månader. 	10 procent av månadslönen i 5 månader eller 835 timmar.
Enligt kundföre- tagets regler. ?	Vardagar: 49,99 kr/tim Helger: 62,04 kr/tim 	De första två timmarna: 62 kr/tim Övrig tid och efter klockan 20: 85 kr/tim 	All övertid: 70 kr/tim 	Första 150 tim- marna: 62 kr/tim Därefter under samma år: 125 kr/tim 	Dag: 150 kr/tim Övrig övertid: 250 kr/tim 	All övertid: 41,45 kr/tim 	Första två tim- marna: 52 kr/tim Övrig övertid: 80 kr/tim 	Första två tim- marna: 90 kr/tim Natt/helg: 155 kr/tim Övrig övertid: 120 kr/tim 	Dag: 115 kr/tim Kväll/natt: 145 kr/tim Helg: 200 kr/tim
Enligt kundföre- tagets avtal. ?	Kväll: 17,44 kr/ tim Natt: 23,86 kr/ tim Helg: 36,73 kr/ tim 	Procentpåslag som motsvarar: Kväll: 88 kr/tim Natt: 88 kr/tim Helg 125 kr/tim 	Kväll: 24,36 kr/ tim Natt: 24,36 kr/ tim Helg: 54,73 kr/ tim 	Kväll: 29,15 kr/ tim Natt: 44,00 kr/ tim Helg: 74,34 kr/ tim 	Del av månads- lönen, som mot- svarar ungefär: Kväll: 51 kr/tim Natt: 78 kr/tim Helg: 103 kr/tim 	Kväll: 28,15 kr/ tim Natt: 33,50 kr/ tim Helg: 64,25 kr/ tim 	Kväll: 19,20 kr/ tim Natt: 36,10 kr/tim Helg utom nät- terna: 19,20 kr/ tim 	Kväll: 31 kr/tim Natt: 31 kr/tim Helg: 89 kr/tim 	Del av månads- lönen motsvarar: Kväll: 40 kr/tim Natt: 40 kr/tim Helg: 90 kr/tim
Inga extra dagar. 13,3 %. 	Inga extra dagar. 13,5% eller 0,8 % i semester- tillägg. 	Inga extra dagar. 13 %. 	Inga extra dagar. 13 %. 	Inga extra dagar. 13,2 %, dock lägst 1 205 kr/ dag. 	Vissa kan få tre eller fem extra semesterdagar i stället för över- tidsersättning. Månadslönen plus 0,8 %. 	Inga extra dagar. Minst 1 225 kr/ dag. Månadslön ger månadslönen plus 0,8 % per semesterdag. De rörliga lönedelar- na ger semester- lön på 12,96 %. 	Inga extra dagar. 12,72 %, dock lägst 1 235 kr/ dag. 	Inga extra dagar. 0,8 % tillägg på månadslönen plus 12,5 pro- cent på rörliga delar som exem- pelvis ackords- lönen. 	Inga extra dagar. 0,8 % extra (i semesterer- sättning).